

naar Ministeriet og Rigsdagen ikke kunne arbejde sammen. Jeg tror ikke, at den ærede Minister, naar han saaledes rettede sin Behovsdelle mod Rigsdagen, vendte sig mod rette Vedkommende. Jeg tror, at han snarere burde have rettet sin Antæ mod Ministeriet selv. Derfor Lovforslaget her kan jeg ikke, saaledes som den sidste ærede Taler (Lang), se, at den ærede Minister stillede sig synderlig velvillig. Jeg forstod ham saaledes, som om han stod paa Biskop Martensens Standpunkt, paa det Standpunkt, som i Kirkekommissionen kun havde denne ene Mand's Stemme, nemlig, at man slet ikke skulde gaa til borgerlig Vielse, ikke engang i dette enkelte Tilfælde, medmindre man kunde faae en hel Kirkeforfatning indført, hvor- efter det, i Parenthes bemærket, vilde blive Biskopper og Præster, der vilde komme til at raade, for, hvorledes disse Forhold skulde ordnes; efter de Forslag, der tidligere have været fremme, vilde det ialtsald blive saa. Forinden denne Sag gaar videre, skal jeg bemærke, at der er en Ting, som det forekommer mig flere ærede Talere have glemt, idet man fra flere Sider har ønsket, at Kirken skulde kunne sige klart og bestemt, hvorledes dens Opfattelse er. Det vil man forlange, og saa skulde Loven rettes derefter. Men nu er Forholdet jo dette, at der er forskellige Meninger om den Ting indenfor Kirken. Det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (Lund) var enig med mig i, at der kirkeligt kun eksisterer en Sælskissgrund; men vi vide, at f. Ex. Sjællands Biskop anerkjender flere kirkelige Sælskissgrunde, og der er mange Præster i Landet, der ogsaa gjøre det. De kirkelige Mænd ere altsaa uenige om dette Spørgsmaal, og deraf kommer det for en stor Del, at de forskellige Præsters Samvittighed kan stille sig forskjelligt dertil, og derfor kan godt den ene foretage Vielsen, den anden ikke. Til man nu en Kirkeforfatning, som Flere have ønsket, hvor Flertallet skulde afgjøre disse Ting, saa vil jeg sige, at det forekommer mig, det vilde være et utaaleligt Tyranni, at Flertallet skulde afgjøre, hvad Alle skulde rette sig efter i disse Spørgsmaal. Den ærede Minister mente, at man i dette Forhold som i de fleste andre foreløbig skulde holde paa det Bestaaende; men den bestaaende Tilstand er jo høist uheldig. Den bestaaende Tilstand er den, at selv vitterlige Fornegtere, naar de f. Ex. paa Trods ikke ville træde ud af Folkekirken, skulle have kirkelig Vielse, og at Præsten skal nødes til at give dem den, og til den bestaaende Tilstand hører ogsaa, at en Mængde ufædelige Magtstaber ere kirkelige, og der er saadanne Hundrede Ting, der kunne ansøres for at vise, hvorledes den bestaaende Tilstand er, saaledes, at den gjør den kirkelige Vielse en meget daarlig Tjeneste ved at give den et falsk Skin, og mig forekommer det, at det var langt bedre for Folkekirken og for den kirkelige Vielse, om der virkelig kom Frihed paa dette Omraade. Det er jo kun det, der er Tale om: at have

Vielsestrangen og give Folk Lov til, naar de selv ønske det, at søge kirkelig Vielse. Den ærede Minister sagde forleden Dag, at saalænge han var Minister, skulde han nok sørge for, at Folkekirken og Folkestolen (Berg: Kirken og Stolen), naa ja, Kirken og Stolen ikke led nogen Stabe. Det var en overmaade dristig Uttring af en enkelt Mand; men jeg tror, at den høitærede Minister engang vil komme til at se, at han der har lovet Mere, end han kan holde, og jeg er bange for, at hvis den høitærede Minister stiller sig paa dette Standpunkt, at han vil beholde det Bestaaende, baade naar det er galt, og naar det rigtigt, kommer han netop ved denne Feil til at undergrave de Institutioner, som han mente, at han skulde kunne sørge for ikke tog Stabe.

Timestad: Nagtet jeg desværre har været forhindret fra at overvære den første Del af disse Forhandlinger, har jeg dog troet at burde sige et Par Ord til Forbæl for det foreliggende Lovforslag, fordi det er min Overbevisning, at det baade angaar et Forhold, som trænger til at afhjælpes ad Lovgivningens Vej, og at man, uden at krænke noget Princip, vilde kunne gaa ind paa det, ligesom ogsaa den Begrænsning, det har givet Sagen, forekommer mig at være sund og rigtig. Jeg erkjender fuldkomment Berettigelsen af det Standpunkt, hvorpaa den høitærede Kultusminister staar i denne Sag; jeg erkjender, at han har Ret deri, at det er en eiendommelig Bæmsfælighed, vi her møde, at der saaledes gives dem, som vedblivende høre til et vist Kirkesamfund, Leilighed til at foretage Handlinger, med Hensyn til hvilke Kirken ikke faar Leilighed til at udtale sin Mening eller vise, hvorledes den stiller sig, fordi man ikke har villet foretage det Stridt, som Grundloven har paabudt, nemlig at ordne Folkekirken's Forfatning ved Lov. Det er jo Noget, som vi ofte og mange Gange have Leilighed til at beklage, at den Grundlovstrofask, som nogle ærede Medlemmer forleden Dag paa et andet Punkt syntes noget at ville holde sig op over, at jeg hyldebe, at denne Grundlovstrofask ikke er — jeg vil ikke sige ligesaa levende, men ialtsald ikke opfattes paa den Maade af andre ærede Medlemmer, idet man, uagtet der neppe kan være nogen grundet Tvivl om, at Meningen med Grundlovens § 75, at „Folkekirken's Forfatning ordnes ved Lov“, var den, at der skulde gives en Lov, hvorved Folkekirken's Forfatning ordnedes, dog ingensinde, naar et Forslag derom er fremkommet, har viist nogen Tilbæilighed til at lade det nyde Fremme. Men hvor rigtigt det Standpunkt, Ministeren i den Henseende har stillet sig paa, end er, tror jeg dog ikke, det er praktisk at bringe det frem som et Argument mod det foreliggende Lovforslag. Thi jeg tror nok, at, hvis man vil vente, indtil der i Rigsdagen, navnlig denne dens Afdeling, skulde gjøre sig en